

Přílohy

Příloha 1 – Scénář rozhovorů

SCÉNÁŘ ROZHovorŮ

I. Úvod

- **Představení moderátora**
- **Seznámení se základními pravidly, zásadami výzkumu:** garance anonymity, důraz na vlastní názory, informace o záznamu, právo neodpovídat nebo se zeptat na cokoli, záměr výzkumu, informovaný souhlas
- **Seznámení se s participantem:** záliby, škola, zaměstnání

II. Otázky

SYMPATIE

1. **Co tě jako první napadne, když se řekne sympatie?** Napadne tě ještě něco? Proč?
2. Jak bys někomu vysvětlil/a, co sympatie znamená? (mladšímu sourozenci)
3. Jakou roli ve tvém životě sympatie hrají? Je pro tebe důležitá?
4. **Které vlastnosti jsou ti na lidech sympatické?** Zkus se zamyslet a dále rozvést jaké chování, myšlení nebo zvyky jsou ti sympatické? Napadne tě ještě něco?
5. Jak se chováš k lidem, kteří jsou ti sympatičtí? Uvědomuješ si své postoje, gesta nebo mimiku?

NESYMPATIE

1. **Co tě jako první napadne, když se řekne nesympatie?** Napadne tě ještě něco? Proč?
2. Jak bys někomu vysvětlil, co nesympatie přesně znamená? (mladšímu sourozenci)
3. Jakou roli hraje nesympatie ve tvém životě? Je pro tebe důležitá?
6. **Které vlastnosti jsou ti nesympatické?** Zkus se zamyslet a dále rozvést jaké chování, myšlení nebo zvyky jsou ti nesympatické? Napadne tě ještě něco?
7. Jak se k nesympatickým lidem chováš?
8. Jak by ses choval/a, kdybys s nesympatickým člověkem musel/a jednat každý den, např. v práci?

PRVNÍ DOJEM

1. Když se s někým setkáš poprvé a je ti na první pohled sympatický, jak se k němu chováš? Zkus se zamyslet nad svými postoji, gesty, mimikou atp.
2. Jak je to v opačném případě, pokud je ti člověk na první pohled nesympatický?
3. Jak se cítíš vedle osoby, která je ti sympatická?
4. A jak vedle nesympatické?

CIZINEC

1. **Když se řekne cizinec, co tě napadne jako první? Co ještě?**
2. Zkus popsat, jak v tvójí mysli cizinec vypadá. Zkus popsat, co se děje v hlavě, co cítíš?
3. Jakou máš osobní zkušenost s cizinci? Pokud negativní, máš i pozitivní a naopak?
4. Je nějaká národnost, etnikum nebo náboženské vyznání, ke kterému cítíš odpor nebo vztek? Dokážeš vysvětlit proč? A naopak je nějaká, ke které sympatie? A co například lítost? A obdiv a hrdost? Proč?

ROMOVÉ

1. **Co tě jako první napadne, když se řekne Rom? Co ještě? Proč zrovna toto?**
2. Pojdme zkusit menší hru, zkus si představit, že se Rom/ka změnila na krajinu, jak by ta krajina vypadala? Zkus mi ji popsat. Co tam roste? Co vidíš kolem sebe v krajině Roma? Jak se v takové krajině cítíš?
3. Zkus mi popsat, jaké si myslíš, že má **Rom vlastnosti**? Proč zrovna tyto?
4. Jaké má Rom auto, koníčky nebo sny? Proč?
5. **Co je ti na Romech sympatické? Proč?**
6. **Co je ti na Romech nesympatické? Proč?**
7. Máš nějakou příhodu s Romem, která ti utkvěla v paměti? (pokud pozitivní, máš i negativní, a naopak?)
8. Existuje něco, co by Rom musel udělat, abys na něj změnil/a svůj názor?
9. Máš nějakého přítele nebo známého Roma? Jaký k němu máš vztah? (Pokud nemá: Pokud bys měl/a, formovalo by to tvůj názor jiným směrem?)

ŽIDÉ

1. **Když se řekne Žid, co tě jako první napadne? Co ještě? Proč zrovna toto?**
2. Kdybys měl/a popsat židovskou krajinu, jak by vypadala? Zkus mi ji popsat. Co tam roste? Co vidíš kolem sebe v krajině Žida? Jak se v takové krajině cítíš?
3. Jak vypadá ve tvójí mysli Žid? Zkus popsat jeho vzhled, oblečení, dům nebo byt?
4. **Jaké má podle tebe Žid vlastnosti?**
5. Máš nějaký příběh ze života, který se týká osobní zkušenosti s Židem? (pokud pozitivní, i negativní a naopak?)
6. **Co je ti na Židech sympatické? Proč?**
7. **Co nesympatické? Proč?**
8. Existuje něco, co by Žid musel udělat, abys na něj změnil svůj názor?
9. Máš nějakého přítele nebo známého Žida? Jaký k němu máš vztah? (Pokud nemá: Kdybys měl, formovalo by to tvůj názor jiným směrem?)

SOUSEDSTVÍ

1. Představ si, že bys žil v jednom domě (např. činžovním, panelovém) společně s romskou, židovskou, běloškou a arabskou rodinou. Jaká by byla tvoje první reakce?
2. Dokážeš takové sousedství popsat? Co by pro tebe znamenalo?
3. Měl bys nějaké obavy nebo očekávání? Jaké by byly problémy/radosti?
4. Jak bys problémy řešil/a? Stěhoval/a by ses? (i v případě, že bys v domě žil/a od dětství?)
5. Zkus si představit, že bydlíš na koleji nebo sdíleném bytě, jak bys reagoval, kdyby se k tobě do pokoje přistěhoval Žid? Co bys cítil? A Rom? Chtěl/a by si/s vybrat?

PŘEDLOŽENÍ DOTAZNÍKŮ + ČLÁNKU

Jaký máš na výsledky názor? Co tě zaujalo? Proč?

PŘEDLOŽENÍ STUDIE + tabulky postupně v pdf

1. Zde je vidět jak v kterém státu nechtějí sousedit vedle Romů a Židů. My bychom vedle Romů nechtěli bydlet v 56,5% případů, vycházíme tedy v tabulce jako druzí. Vedle Židů bychom nechtěli bydlet v 11,8 % případů, což nás staví na 6 příčku z 9 států. Jaký na to máš názor? Jak to máš procentuálně ty?
2. Češi uvádějí, že jsou jim nejsympatičtější právě Češi, jako druzí jsou Slováci, potom Poláci. Židé jsou zhruba uprostřed a Romové a Arabové zabírají poslední příčky. Jak by ta tabulka vypadala u tebe?
3. K Romům jsou nejvyšší nesympatie ve skupině od 30 do 44 let, ale u Židů je nesympatie ve věku od 15 do 29 let 24% a ve skupině od 30 do 44 let se snižuje na 14%, proč myslíš že to tak je? Jaký na to máš názor?
4. Co se týče vzdělání, čím vyšší je, tím míra nesympatií klesá, alespoň u židovské otázky, co si o tom myslíš? Má vzdělání vliv na postoj člověka?
5. Myslíš, že na postoje má vliv i životní úroveň jedince?
6. V Čechách je míra nesympatií k Židům 14% a v Praze 27%, proč myslíš, že Praha vychází hůř?
7. Ve studii vyšlo najevo, že lidé spokojení se životem mají pozitivnější vztah k Židům. Romové jsou ovšem nesympatičtí těm, kteří říkají, že nejsou se svým životem ani spokojeni ani nespokojeni. Myslíš, že spokojenost hraje roli?

+ doplňující

8. Lidé z oblasti dopravy, skladování, pošty a telekomunikace udávají míru nesympatie k Romům 85,7% a hned za nimi s 85,2% jsou lidé z oblasti veřejných, sociálních a ostatních služeb, proč myslíš, že to tak je? Myslíš, že zaměstnání hraje roli?
9. Lidé z oblasti nemovitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj a IT uvádějí míru nesympatií k Židům v 26,1% a lidé z oblasti zemědělství, myslivosti a lesního hospodářství ve 23,8%, proč myslíš?
10. Pokud lidé udávali, že mají známost nebo přátelství s Romem, udávali k nim také pozitivnější vztah. Myslíš, že známost a zkušenost hraje v postojích svou roli?

Příloha 2 - Dotazník

ČÁST DOTAZNÍKU STUDIE NAŠE SPOLEČNOST 2017 PROVEDENÉ CENTREM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

Jak jste celkově spokojen se svým životem?

- Jste velmi spokojen, 1
spíše spokojen,..... 2
ani spokojen, ani nespokojen, 3
spíše nespokojen, 4
velmi nespokojen 5

Jaká jsou podle Vás v současné době dvě nejdůležitější celospolečenská témata? Vyjmenujte je v pořadí, jak jsou důležitá pro Vás osobně:

- a)
b).....

Považujete životní úroveň Vaší domácnosti

- za velmi dobrou, 1
za spíše dobrou, 2
ani dobrou, ani špatnou, 3
za spíše špatnou, 4
nebo za velmi špatnou.... 5

Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi?

- Je podle Vás velmi dobrá, 1
dobrá,2
ani dobrá, ani špatná, 3
špatná, 4
velmi špatná..... 5

Zamyslete-li se nad celkovou současnou politickou situací v České republice, řekl byste, že jste s ní

- Velmi spokojen, 1
 spíše spokojen, 2
 ani spokojen, ani nespokojen, 3
 spíše nespokojen, 4
 velmi nespokojen 5

Řekněte prosím, důvěřujete

ROZHODNĚ DŮVĚŘUJI	SPÍŠE DŮVĚŘUJI	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJI	ROZHODNĚ NEDŮVĚŘUJI
1	2	3	4

a) Prezidentovi republiky	1	2	3	4
b) Vládě ČR	1	2	3	4
c) Poslanecké sněmovně ČR	1	2	3	4
d) Senátu ČR	1	2	3	4
e) svému krajskému zastupitelstvu	1	2	3	4
f) svému obecnímu zastupitelstvu	1	2	3	4
p) starostovi Vaší obce či městské části	1	2	3	4
q) primátorovi	1	2	3	4

Následující otázka se bude týkat lidského soužití. V seznamu, který máte před sebou, jsou vypsány různé skupiny lidí. Můžete, prosím, vybrat všechny ty, které byste nechtěl mít za sousedy?

NECHTĚL BYCH MÍT ZA SOUSEDY	NEVADILO BY	NEVÍM
1	2	9

a) Lidé jiného náboženského přesvědčení	1	2	9
b) lidé jiné barvy pleti	1	2	9
c) tělesně handicapovaní lidé	1	2	9
d) lidé závislí na drogách	1	2	9

e) chudí lidé	1	2	9
f) mladí lidé	1	2	9
g) lidé jiného politického přesvědčení	1	2	9
h) lidé s homosexuální orientací	1	2	9
i) staří lidé	1	2	9
j) lidé s kriminální minulostí	1	2	9
k) psychicky nemocní lidé	1	2	9
l) lidé závislí na alkoholu	1	2	9
m) bohatí lidé	1	2	9
n) kuřáci	1	2	9
o) cizinci žijící v ČR	1	2	9

Řekněte, prosím, důvěřujete, nebo nedůvěřujete

ROZHODNĚ DŮVĚŘUJI	SPÍŠE DŮVĚŘUJI	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJI	ROZHODNĚ NEDŮVĚŘUJI
1	2	3	4

a) soudům	1	2	3	4	9
b) policii ČR	1	2	3	4	9
c) armádě	1	2	3	4	9
d) tisku	1	2	3	4	9
e) televizi	1	2	3	4	9
f) rádiu	1	2	3	4	9
g) odborům	1	2	3	4	9
h) církvím	1	2	3	4	9
i) neziskovým organizacím	1	2	3	4	9
j) bankám	1	2	3	4	9
k) internetu	1	2	3	4	9

Jak byste pomocí této škály označil svůj vztah ke skupinám obyvatelstva žijícím na území České republiky?

VELMI SYMPATIČTÍ	SPIŠE SYMPATIČTÍ	ANI SYMPATIČTÍ, ANI NESYMPATIČTÍ	SPIŠE NESYMPATIČTÍ	VELMI NESYMPATIČTÍ	NEVÍM
1	2	3	4	5	9

a) Slováci	1	2	3	4	5	9	j) Vietnamci	1	2	3	4	5	9
b) Poláci	1	2	3	4	5	9	k) Rumuni	1	2	3	4	5	9
c) Rusové	1	2	3	4	5	9	l) Řekové	1	2	3	4	5	9
d) Němci	1	2	3	4	5	9	m) Židé	1	2	3	4	5	9
e) Romové	1	2	3	4	5	9	n) Srbové	1	2	3	4	5	9
f) Ukrajinci	1	2	3	4	5	9	o) Albánci	1	2	3	4	5	9
g) Maďaři	1	2	3	4	5	9	p) Číňané	1	2	3	4	5	9
h) Češi	1	2	3	4	5	9	q) Arabové	1	2	3	4	5	9
i) Bulhaři	1	2	3	4	5	9							

Cizinci by se v ČR podle Vás měli co nejvíce

přizpůsobit našim životním zvyklostem,	1
částečně se přizpůsobit našim životním zvyklostem,	2
měli by mít možnost žít zcela podle svých životních zvyklostí.....	3
NEVÍM	9

Cizinci by podle Vás v ČR

neměli mít vůbec možnost dlouhodobě pobývat,	1
měli mít možnost dlouhodobě pobývat jen za určitých podmínek,	2
měli mít možnost pobývat bez omezení?“	3
NEVÍM	9

Představují, nebo nepředstavují občané jiných národností, kteří k nám přišli v posledních letech, problém

ANO, PŘEDSTAVUJÍ	NE, NEPŘEDSTAVUJÍ	NETÝKÁ SE (V MÍSTĚ BYDLIŠTĚ CIZINCI NEŽIJÍ)	NEVÍM
1	2	8	9

a) v rámci celé České republiky	1	2	-	9
b) v místě Vašeho bydliště	1	2	8	9

Máte přátele nebo známé mezi cizinci, kteří dlouhodobě pobývají v ČR?

Ano 1

Ne..... 2

Domníváte se, že každému, kdo má v úmyslu přijít do České republiky a žít zde, by to mělo být umožněno?

Rozhodně ano, 1

spíše ano, 2

spíše ne, 3

rozhodně ne 4

Domníváte se, že v současné době žije cizinců na území České republiky příliš mnoho, 1

přiměřeně, 2

příliš málo..... 3

NEVÍM 9

Souhlasíte, či nesouhlasíte s tím, aby Česká republika umožňovala pobyt cizincům kvůli:

ROZHODNĚ SOUHLASÍM	SPÍŠE SOUHLASÍM	SPÍŠE NESOUHLASÍM	ROZHODNĚ NESOUHLASÍM	NEVÍM
1	2	3	4	9

a) sloučení rodiny

1 2 3 4 9

- b) podnikání 1 2 3 4 9
- c) zaměstnání 1 2 3 4 9
- d) kvůli tomu, že se jim tady líbí, chtějí tady žít 1 2 3 4 9
- e) studiu a praxi 1 2 3 4 9
- f) pronásledování ve své zemi z náboženských, rasových,
politických a podobných důvodů 1 2 3 4 9
- g) kvůli válce, hladomoru, přírodním katastrofám v jejich zemi 1 2 3 4 9

Řekněte, nakolik souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky. Cizinci pobývající dlouhodobě v České republice

ROZHODNĚ SOUHLASÍ M	SPÍŠE SOUHLASÍ M	ANI SOUHLAS, ANI NESOUHLAS	SPÍŠE NESOUHLASÍ M	ROZHODNĚ NESOUHLAS ÍM	NEVÍ M
1	2	3	4	5	9

- a) obohacují naši vlastní kulturu 1 2 3 4 5 9
- b) zvyšují celkovou nezaměstnanost 1 2 3 4 5 9
- c) jsou příčinou nárůstu kriminality 1 2 3 4 5 9
- d) přispívají k řešení problému stárnoucí populace 1 2 3 4 5 9
- e) znamenají zdravotní riziko (šíření nemocí) 1 2 3 4 5 9
- f) přispívají k rozvoji hospodářství 1 2 3 4 5 9
- g) ohrožují náš způsob života 1 2 3 4 5 9

V uplynulých letech, zejména v důsledku vojenských konfliktů, čelila Evropská unie zvýšenému počtu uprchlíků. Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika přijmout uprchlíky ze zemí postižených vojenskými konflikty?

- Ano, měli bychom je přijmout a nechat je usadit se zde, 1
- ano, měli bychom je přijmout do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu..... 2
- ne, neměli bychom přijímat uprchlíky..... 3
- NEVÍM 9

Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav Akademie věd, Naše společnost březen 2017 – upraveno

Příloha 3 - Článek

Mladí Češi jsou méně tolerantní než jejich rodiče. Každý čtvrtý nemá rád Židy

O holocaustu, menšinách a toleranci se ve školách sice učí, na některé rozšířené předsudky to ale nemá vliv, zjistil výzkum, který provedli a ve středu zveřejnili odborníci z Ústavu pro studium totalitních režimů ve spolupráci se Sociologickým ústavem.

Ve vztahu k Židům se k nesympatiím přiznalo nejvíce lidí právě ze skupiny 15 až 29 let, jako nesympatické je označilo 24 procent dotázaných. U starších respondentů byly nesympatie k Židům méně časté, pohybovaly se pod 20 procenty, u lidí mezi 30 až 44 lety dokonce pod 15 procenty.

Romy označilo jako nesympatické 75 procent lidí napříč téměř všemi věkovými skupinami, pouze v kategorii 30 až 44 let uvedlo nesympatie k této menšině 81 procent dotázaných. „To naznačuje, že lidé, kteří navštěvovali povinné vzdělávání v posledních letech (ti nejstarší začali navštěvovat základní školu v polovině devadesátých let), nejen že nemají méně předsudků, ale spíše naopak,“ uvedli vědci.

Nejméně vstřícný postoj k Romům a Židům mají v Česku překvapivě lidé z Prahy. Zatímco ve většině zemí se ukazuje, že předsudků ubývá ve velkých městech, s vyšším vzděláním a u mladších lidí, v Česku to tak úplně neplatí, ukázal také výzkum.

Podle zjištění jsou Romové i Židé nejvíce nesympatičtí obyvatelům hlavního města. Negativní vztah k Romům má v Čechách i na Moravě 76 procent lidí, v metropoli pak 82 procent. Židé jsou nesympatičtí 27 procentům Pražanů a Pražanek, pětině Moravanů a 15 procentům Čechů.

Zatímco ve většině zemí se ukazuje, že s vyšším vzděláním předsudků ubývá, v Česku absolvování škol takovou roli vždy nehraje. Podle autorů by to mohlo napovídat, že český vzdělávací systém k toleranci a překonávání stereotypů nepřispívá tak účinně jako v západních státech či ve Skandinávii.

Romové jsou víc nesympatičtí lidem s maturitou než těm, kteří jsou vyučení či mají základní vzdělání. Nejméně sympatií k romské menšině pak mají vysokoškoláci. Naopak nejvíce sympatií vůči Romům měli lidé se základním vzděláním. K Židům mají pozitivnější vztah vysokoškoláci a osoby se základním vzděláním, nejméně sympatií projevují vyučení a po nich lidé s maturitou. S vyšším vzděláním klesá pravděpodobnost, že Židé budou nesympatičtí, uvedli autoři.

zdroj:https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-mladi-netolerance-romove-zide_1802071350_mos

Příloha 4 – Inzerát k výzkumu

Dobrý den,

Ráda bych vás touto cestou pozvala k účasti na výzkumném šetření v rámci bakalářské práce vypracovávané pod záštitou Fakulty humanitních studií, Univerzity Karlovy. Jedná se o osobní rozhovory, v rámci kterých se zaměříme na sympatie, nesympatie, předsudky a stereotypy. Pro tyto účely sháním respondenty ve věku 18 – 29 let, kteří jsou narozeni v Praze. Účastníci výzkumu mohou být ze všech různých sfér, různého vyznání a vzdělání, mohou ještě studovat, nebo už pracovat, podmínkou je ovšem ukončené středoškolské vzdělání maturitní zkouškou (případně maturitní ročník). V případě zájmu mne kontaktujte do soukromé zprávy, kde vám ráda osvětlím další detaily.

Děkuji za zájem a případné sdílení

Sára Šoupalová

Příloha 5 – Informovaný souhlas

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Byl/a jste požádán/a o poskytnutí rozhovoru za účelem získání dat a informací pro kvalitativní výzkum k bakalářské práci Sary Šoupalové. Výzkum probíhá v rámci bakalářského studia na Fakultě humanitních studií Karlovy Univerzity v Praze. Tématem práce jsou postoje, emoce v nich a vliv sympatií a antipatií, přičemž výzkum se dále soustředí i na postoje mladých Pražanů vůči Romům a Židům.

Vaše spolupráce na výzkumu je dobrovolná. Účast spočívá v nahrávaném rozhovoru, který bude trvat zhruba dvě hodiny. Máte zaručenou celkovou anonymitu, a tak budou v přepisu rozhovorů vynechány veškeré identifikační znaky a s tímto výzkumným materiálem bude nakládáno pouze výzkumníci, která zároveň zaručuje mlčenlivost ve vztahu k osobním údajům o účastnících. V případě vašeho zájmu je možnost přepsané rozhovory vámi ještě autorizovat, či doplnit. Na kteroukoli otázku můžete odmítnout odpovědět a máte právo kdykoli bez udání důvodu od výzkumu odstoupit, a to i v průběhu rozhovoru.

Potvrzuji, že jsem si přečetl/a tento informovaný souhlas týkající se výše uvedeného výzkumu a porozuměl/a mu.	☐
Prohlašuji, že jsem byl/a poučena o možnosti klást otázky. Rovněž prohlašuji, že všem výše uvedeným skutečnostem a poskytnutým informacím rozumím a beru je na vědomí. Nemám žádné další otázky ani nejasnosti a vyslovuji svůj výslovný svobodný souhlas s účastí na výzkumném projektu.	☐
Prohlašuji, že jsem plně způsobilý/á k právním úkonům a jako takový/á prohlašuji, že jsem informován/a o skutečnosti, že má účast v projektu je dobrovolná a jsem oprávněn/a kdykoliv z výzkumného projektu odstoupit.	☐
Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním mých osobních a citlivých údajů v rozsahu a způsobem a za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.	☐

Účastník výzkumu:

.....

Výzkumník:.....

Příloha 6 – Ukázka rozhovoru

X: Co tě jako první napadne, když se řekne sympatie?

Y: Když je někdo sympatickej... takže přátelskej, vstřícněj. Přátelský postavení obecně, že je schopnej komunikovat s člověkem bez ohledu na to, co třeba si opravdu myslí. Hlavně je to takový pozitivní, že to není vyloženě.. že bych se na něj podívala a řekla – ne to ne.

X: Jaká emoce tě napadá ve spojení se sympatií?

Y: Přátelskost, otevřenost

X: Jak bys někomu vysvětlila, co sympatie znamená?

Y: Sympatie, to je pocit, kdy nemam problém se tomu člověku otevřít, říct mu cokoliv co si myslím, chovám se k němu přátelsky a asi před nim nic neskrejvám.

X: Co znamená konkrétně pro tebe? Jakou roli hraje ve tvém životě?

Y: To samý, co jsem řekla. Když já jsem otevřená k tomu člověku, nevadí mi s ním mluvit o čemkoli, nemam problém říct i to co se mi nelíbí, jsem k němu přátelská a pozitivní.

X: Jaké vlastnosti jsou ti na lidech sympatické?

Y: Smysl pro humor, inteligence, otevřenost, přátelskost, asi nějaká klidná povaha, optimistickéj člověk.

X: Jaké chování je ti sympatické?

Y: Spíš klidnější, flegmatickej, ne vyloženě výbušnej, co si spíš rozmyslí, než něco udělá, přemějšlí o tom, takže zachovává klidnou hlavu vlastně.

X: Jaké myšlení je ti sympatické?

Y: Zase hodně otevřený, představitost když má ten člověk, když se nezasekne na něčem, když třeba hledá nový řešení, je otevřenej právě vůči jinejm možnostem, není prostě v tom jednom směru a nehne se z místa. A přemějšlí nad tím, co říká a co dělá.

X: A které zvyky považuješ za sympatické?

Y: Hmmm.. nad tím sem asi nepřemějšlela. Tak třeba když má ten člověk jako nějakej řád ustálenej, že věci dělá pořádně, dělá je jakoby pravidelně asi... ale jinak mě nic nenapadá.

X: Jak se chováš k lidem, kteří jsou ti sympatičtí?

Y: Jsem k nim přátelská, snažim se jim vycházet vstříc, když něco potřebujou, tak v podstatě vždycky pomoct. Asi sem taky hodně optimistická, což některý lidi štve. Když je něco potřeba, nebo když je nějakej problém, tak se to snažim řešit spíš v klidu. Jsem otevřená novejm možnostem, novejm nápadum, takže se taky snažim nedodržovat ten striktní směr, ale bejt otevřená.

X: Uvědomuješ si nějaká gesta, nebo mimiku, která děláš se sympatickými lidmi?

Y: Hodně máchám rukama, hodně se směju a obecně spíš ten optimistickéj postoj, ne že bych byla nějak uzavřená a stála stranou, právě se zapojuju do hovoru, většinou až moc (smích).

X: Co tě jako první napadne, když se řekne nesympatie, nebo antipatie?

Y: Hodně negativní postoj, uzavřenost, ten člověk není schopnej změnit svůj názor, stojí si za svým, ale ne v tom dobrým smyslu, ale v tom špatným, že i když třeba všichni ví, že

nemá pravdu, že to není takhle, tak prostě bude tvrdit, že to tak je a bude až jakoby agresivně vyžadovat, aby s ním všichni souhlasili, takovej panovačnej a autoritářskej možná.

X: Jak bys někomu vysvětlila, co nesympatie znamená?

Y: Takovej negativní postoj k lidem, možná zapšklost i, neochota změnit názor, souhlasit s někým.

X: Co znamená konkrétně pro tebe?

Y: Když třeba mě je někdo nesympatickej, tak většinou je to moje neochota vůbec s ním začít komunikovat, protože z něj prostě vyzařuje něco co si říkám – ne tady to asi nepůjde. Spíš takový to negativní vnímání toho člověka.

X: Jaké vlastnosti, jsou ti na lidech nesympatické?

Y: Hmm... když je někdo agresivní, panovačnej, nechce přiznat, že nemá pravdu. Nechce se ani učit, nebo špatně snáší kritiku, že jí vyloženě bere strašně osobně. Asi ta vztahovačnost.

X: Jaké chování je ti nesympatické?

Y: Tak možná asi zase, že není ochotnej ustoupit, když třeba já něco navrhnou, tak on si stejně půjde za svým, bez ohledu na to, co ho to bude stát, že třeba ty lidi půjdou proti němu a on pak půjde proti těm lidem vyloženě tvrdě.

X: Které zvyky jsou ti nesympatické?

Y: Ty zvyky mě vyloženě.... Když člověk skáče do řeči, vyloženě že prostě zase půjde si za svým, bude skákat do řeči, převezme takovou tu kontrolu a nebere ohled na to okolí.

X: Jak se chováš k lidem, kteří jsou ti nesympatičtí?

Y: Nebavím se s nima (smích). Vůbec se jako nesnažím navazovat kontakt, když teda musím třeba v práci nebo tak, tak je to vyloženě taková ta formální rovina, pozdravím, vysvětlím, co chci a pak odejdu, že bych se s nima snažila zapříst rozhovor, to ne, snažím se jim vyhýbat asi.

X: Když se denně musíš setkávat s někým nesympatickým např. v práci, co to pro tebe znamená? Byla bys ochotná dát výpověď?

Y: To asi ne, spíš bych se snažila postupem času na něm najít něco, co by mi bylo sympatický, abych jako to měla o něco lehčí, ale kdyby to nešlo třeba jako vůbec a cítila bych se fakt nepohodlně, tak bych třeba zašla za šéfem, že s tímhleto člověkem pracovat nemůžu, buď ať ho dá někam jinam, nebo ať si to nějak vyřeší.

X: Jsi tedy ochotná na sympatii pracovat a svůj první dojem změnit?

Y: Asi bych se nesnažila měnit člověka, možná bych se ho i nějak snažila navést k tomu, že bych se s ním třeba víc bavila nebo bych se snažila najít nějaký společný zájmy, abychom se třeba měli o čem bavit.. třeba prolomit ledy, kdyby to šlo. Jako když to nebude skřípat úplně hrozně... Snažila bych se tam najít něco aspoň trochu pozitivního a sympatického, kdyby to šlo.

X: Když se poprvé setkáš s člověkem, který je ti sympatický, jak se k němu chováš?

Y: Většinou začnu bejt hodně usměvavá, otevřená, začnu se hodně smát. Většinou je to i tak, že s novým člověkem jsem i nervózní, takže čím víc jsem nervózní, tím víc se směju.

Jsem docela upovídaná, i když si myslím, že normálně taková nejsem. Snažím se třeba zeptat, co ho baví, abychom zase našli nějakou společnou řeč. A když je třeba on novejš a já ho mam zaškolovat, třeba zase v práci, tak právě když je nervózní, tak se snažím úplně od toho odvíst řeč, aby se cítil víc v pohodě.

X: A jak je to naopak, když se poprvé setkáš s člověkem, který je ti nesympatický?

Y: Jako když není úplně nějak nesympatickej, tak stejnej postup jako u sympatického člověka. Když by to bylo úplně vyloženě, že si říkam – tak to nepude, tak asi budu taková odměřenější, hodně formální, v podstatě se seznámit, takovej ten základ a pak to nechat asi bejt.

X: Jsi po prvním dojmu, kdy ti člověk je nesympatický ochotna pracovat na tom, aby se sympatickým stal?

Y: Tam asi záleží na tom prvním dojmu, když ten první dojem bude jako dobrejš, s tím že mi tam něco nesedí, ale není to tak hrozný, tak se na tom snažím zapracovat, najít třeba tu společnou řeč. Když uvidim, že ani on nemá zájem, že to vyloženě bere jenom jako takový to nutný zlo, tak se asi snažit nebudu.

X: Když se řekne cizinec, co tě napadne jako první?

Y: Novejš člověk v novým prostředí. Bud' může bejt ze zahraničí, ale klidně to může bejt i někdo z Čech, když to teda vztáhnú na nás, kterej se ale ocitne v neznámym prostředí. Takže neznámejš člověk v neznámým prostředí.

X: Můžeš popsat, jak takový cizinec vypadá, co tě první napadne?

Y: Já bych ho popsalá asi jako zahraničního člověka, kterej má nějakěj zajímavěj přízvuk, mluví anglicky. Třeba co mě napadne u cizince, tak si to spojím asi i s jinou barvou pleti, jako třeba černocho, asiát většinou, jakože ty evropany už ani moc neberu. Hlavně pracuju v mezinárodní firmě, kde máme hodně zahraničních pracovníků, tak je to pro mě taky trochu jiný.

X: Zkus popsat, co se děje v hlavě, co cítíš?

Y: Je to takový hodně neutrální, že nevim co přesně si pod tím představit, možná mi to trochu přijde takový jakoby negativnější, že to není úplně... když se řekne cizinec, tak z toho vyzáruje takový to, nevěřim mu, je to někdo takovej zvláštní, podivnej, pofidérní.

X: Jaké máš osobní zkušenosti s cizinci?

Y: Pozitivní, hodně s evropanama, protože i ve firmě co jsem pracovala předtím, to byla nadnárodní firma, takže sme tam měli spousta cizinců, takže každodenní kontakt v angličtině, ale žádněj problém nikdy nebyl, takže obecně pozitivní přístup k nim i oni vlastně ke mě.

X: Máš i nějakou negativní?

Y: V tý současný firmě máme hodně Rusů a tam je to zas o tý mentalitě, že oni to maj postavený jinak, tak občas jakoby narážíme, ale není to vyloženě negativní, spíš jako je to o tom dohodnout se, co kdo vlastně chce. Tak je to spíš takový složitější, ne vyloženě negativní.

X: Je nějaká národnost, etnikum nebo náboženské vyznání, ke kterému cítíš odpor nebo vztek?

Y: To asi vyloženě vztek nebo odpor nemám, ale třeba úplně mi nevyhovují muslimové, Arabové a prostě tadyty východní státy i ta mentalita mi vůbec není blízká, takže to ani moc nechápu.

X: Lze tedy nějak tu emoci pojmenovat?

Y: To asi úplně ne.. částečně možná trochu strach, z toho co je teďka ve zprávách, to mě hodně ovlivňuje a částečná nechuť se s nima i jako bavit. Asi uzavřenost, oni jsou tam, já jsem tady a můžeme to tak nechat.

X: A co například lítost?

Y: Hmmmm... to asi ne.

X: A sympatie?

Y: K severským národům, takže vlastně Švédové, Norové, Finové, pak teda Britové, ty jsou taky sympatický.

X: Dokážeš říct proč?

Y: Ta jejich kultura se mi líbí, jejich jazyk se mi líbí... asi je to hodně o tý kultuře, mám k nim blízko.

X: Je nějaký národ, ke kterému cítíš obdiv nebo hrdost?

Y: Možná Skotové a Irové, to je vlastně z těch filmů jako Brave Heart, a tak... jakože byli schopný se postavit tomu svému osudu a bojovali za to v co věří. Vlastně Čechové taky, takže my taky.

X: Co tě jako první napadne, když se řekne Rom?

Y: To jsou takový hodně smíšený emoce.... Asi takhle, nechtěla bych je jako úplně generalizovat, že všichni jsou špatní, ale spíš si představím takový ty negativní vlastnosti. Takový prostě pochybný existence, nepříjemní, hluční, vožralové, nemakačenka, a tak. Spíš si to spojuju s těma negativníma vlastnostma.

X: Pojd'me zkusit menší hru, zkus si představit, že se Rom/ka změnila na krajinu, jak by ta krajina vypadala? Zkus mi ji popsat.

Y: Já si to představím jako takovou tmavou, rozpukanou krajinu s pár stromama, možná někde sem tam nějaký jezírko vody, bláta, bahna...

X: Jak by ses tam cítila?

Y: Asi ne moc příjemně, chvíli bych tam vydržela, ale snažila bych se najít nějakou cestu ven odtamtad'.

X: Jak ve tvój mysli Rom vypadá?

Y: Menší, zavalitej, hodně hlučnej, ověšenej zlatejma prstenama. Tmavší pleti teda s kupou lidí kolem sebe, hlavně kupou lidí kolem sebe.

X: Co vzhled a oblečení?

Y: Hmm.. klidně bych řekla, že jako moderní oblečení, ja nevím ty kožený bundy, asi značkový tenisky, ale úplně bych nevěřila, že je to to značkový oblečení, člověk si jako říká - jo tak ten se vytahuje, ale určitě je to fake.

X: Jaké si myslíš, že má Rom vlastnosti?

Y: Asi vychytralost, takže inteligence. Otevřenost, možná až taková ta vlezlost. Agresivita.

X: Proč zrovna tyto?

Y: Tak to jak jezdím cestou domu tramvají, přes Bertramku a pak tam k nám, tak právě v tý tramvaji občas jsou. A většinou je to právě takovýhle, že jsou hodně hlučný, otevřený, právě až jako moc vůči těm ostatním lidem, cizím, prostě přijdou a začnou do nich něco hučet a to je nepříjemný.

X: Jaké si myslíš, že má Rom auto?

Y: BMWčko, černý (smích). Takový nějaký větší, určitě v kůži, možná falečný kůži, ale kůži s nějakým zlatým zdobením.

X: Proč?

Y: To je takový moje utkvělá představa, možná z filmu, nebo z nějakých knížek, ale prostě to je takovej ten jakoby mafiánskej boss prostě.

X: Jaké má Rom koníčky?

Y: Možná hudba, to si s nim asi spojím, tanec.. ten folklor bych asi řekla.

X: A co třeba sny o budoucnosti?

Y: Težko říct, třeba v tý naší generaci bych klidně řekla, že už to bude podobný, budou myslet stejně, protože to je hodně ovlivněný téma médiama a všim. Ale... jakože by vyloženě měli něco speciálního to si nemyslím. Jim asi hodně půjde o tu rodinu, takže možná aby měli nějaký to rodinný zázemí. Takže asi třeba nějakaj barák, nevim... pes, BMWčko, chlapík.. v kůži

X: Jak myslíš, že to mají se vzděláním a snech o něm?

Y: Tam myslím, že bude záležet třeba z jaký rodiny jsou, když ta rodina bude takovej ten atypickej Rom, bude chtít, aby to dítě bylo vzdělaný, tak si myslím, že to vůbec nebude problém, aby šlo na vejšku. Ale když to budou právě takový ty, co nic moc nedělaj, jsou po těch tramvajích a tak... tak tam myslím, že ani nějaká ambice ani nebude, že by jako chtěli nějaký vyšší vzdělání, nebo že by se chtěli zapojit do nějakýho pracovního procesu nebo na nějaký vyšší pozice.

X: Co je ti na Romech sympatické?

Y: To jak umí zpívat a tancovat, takže ta jejich kultura vlastně, ta je docela zajímavá a to, že si ty zvyky třeba i držejí a že ty rodiny držejí při sobě, třeba takový ty rodinný klany, tak to je docela sympatický.

X: Co nesympatické?

Y: Většinou to jak se chovaj vůči ostatním, jakoby, který třeba k nim nepatří, když to řeknu tak nějak blbě, tak k nám bílej. Že jsou hodně takový, že hrajou na to, že jsou prostě jiný, že jsou menšina, i když menšina už vůbec nejsou, ale že to hodně využívaj, že jsou takový vyčůraný a berou všechno jako samozřejmost.

X: Co cítíš, když se nad Romy zamyslíš?

Y: Neutrálně spíš se sklonem k negativnímu.

X: Jaké zkušenosti s nimi máš?

Y: Asi nic moc, většinou když jezdím domu právě v tom MHDčku, tak ty lidi jsou takový... nevim... mě to prostě nevyhovuje, že řvou, je jim úplně jedno.. takhle, že jim je jedno, co si ostatní myslí, to je v pohodě, ale třeba i na ně řvou, k tobě si stoupnou a začnou do tebe něco hustit, ať třeba vypadneš, prostě, že tam nemáš co dělat.

X: Najdeš i pozitivní zkušenost?

Y: To jsem se asi nesetkala.. Možná jsem četla nějaký, ale že bych vyloženě já měla pozitivní zkušenost, to ne.

X: Setkávala ses s Romy na škole?

Y: Neměli jsme, ani na základce ani na střední.

X: Co by Rom musel udělat, abys na ně svůj názor změnila?

Y: Asi takhle jednotlivce, zase spíš bych si ho vyndala z té škatulky, co jakoby mám, i když teda úplně nechci, ale prostě to tak je, tak bych na něj změnila názor klidně, pak by mi byl sympatickejší, bylo by mi úplně jedno, jestli to je Rom, nerom, muslim a tak, ale že bych tím změnila názor na celou tu skupinu, to ne.

X: Přítel nebo známého Roma tedy nemáš, myslíš, že kdybys měla, tvořilo by to tvůj názor na skupinu jako celek jinak?

Y: Možná třeba kdybych se dostala do té blízkosti nejenom s ním, ale i třeba s jeho kamarádama, možná by to částečně ovlivnilo, že bych nebyla už tolik – ježíš marja, ale nemyslím si, že bych ho změnila úplně o 180 stupňů, to ne.

X: Když se řekne Žid, co tě jako první napadne?

Y: Koncentrační tábory, nespravedlnost. Možná i sympatie, jakože obecně mi přijdou vyloženě, i když je to jakoby ten náboženskej směr nebo tak, tak že mi nevadí, třeba křesťany moc nemusím, ale ty Židi mi nevadí.

X: A proč?

Y: To netuším, prostě mi to tak jako interně... jsou mi tak nějak sympatický, nikdy sem nad tím víc ale nepřemýšlela.

X: Dokážeš tedy pojmenovat tu emoci?

Y: Zase neutrální, ale s takovým pozitivnějším... nevadí mi se s nima bavit, přijdou mi, že jsou to hodně chytrý lidi, co jsem se s nima s několika bavila. Sympatický asi no.

X: Kdybys měla popsat židovskou krajinu, jak by vypadala? Zkus mi ji popsat.

Y: Asi jako poušť s hodně stavbama, takovejma těma charakteristickejma židovskejma, sem tam nějaký keř, sluníčko, hezky...

X: Co myslíš těmi charakteristickými stavbami?

Y: No jako synagogy a jakoby jednoduchý stavby, ale něco z nich vyzařuje.. takový jako mystično možná.

X: Dokážeš vysvětlit, proč si to tak představuješ?

Y: Asi si s židama spojuju hodně Izrael, Palestinu.. Tak si to tak nějak představuju, že to tam tak vypadá. Hezky a slunečno.

X: Jak se v takové krajině cítíš?

Y: Docela dobře, ale asi bych tam taky nevydržela moc dlouho, já nemam moc ráda horko (smích).

X: Jak takový Žid ve tvój mysli vypadá?

Y: Tak toho zarputilýho Žida si asi představím v nějakym černym hábitu s tou jejich... jarmulkou s fousama a s takovym tím charakteristickým nosem.

X: Jaký je jeho vzhled a oblečení?

Y: Zase ty ortodoxní si představím v tom jejich oblečení, tmavym. Jinak bych možná řekla, že jsou takový střídmější, že to asi vyloženě nebudou takový ty novodobý trendy, šílený barvy, takže spíš takovej konzervativní styl.

X: Představíš si, jak vypadá jeho dům nebo byt?

Y: Asi jednoduše zařízenej... nevim takovej jakoby efektivní styl, že prostě tam nebude nic zbytečného. Možná asi zase konzervativní styl spíš, severskej, takovej ikea styl, jednoduchý, bez zbytečnejch složitostí.

X: Když to srovnáš s bytem Roma, jak vypadá ten?

Y: Chaos, nepořádek, od každýho kousek, že to tam bude bez ladu a skladu.

X: To znamená, že rozdíl mezi bytem Roma a Žida vidíš?

Y: Jo

X: Jaké myslíš, že má Žid auto?

Y: Vůbec si nedokážu představit Žida asi v autě. Spíš na koni nebo v nějakym kočáru (smích).. to je hrozný. Asi já nevim, spíš nějaký normální auto, třeba škodovku, nějakej nevim passat, fabii, takový jako obyčejný, nic moc speciálního, aby nevyčníval z davu

X: Jaké má podle tebe Žid vlastnosti?

Y: Určitě chytřej, hodně inteligentní, uzavřenej, možná nedůvěřivej.

X: Proč tyto?

Y: Asi zase si to tak říkam.. z ty strany, čím oni si prošli, tak prostě mají teď tu svojí uzavřenou skupinu vůči třeba těm příchozím jakoby z venčí, tak asi nebudou úplně důvěřivý nebo otevřený, nebudou nějak vyprávět...

X: Máš nějaký příběh ze života, který se týká osobní zkušenosti s Židem?

Y: Není to tak, že bych vyloženě měla známý nebo tak, ale párkrát sem se s nima setkala, většinou to bylo třeba na nějakých přednáškách nebo že sme byli někde venku nebo tak. Takže s pár lidma sem se takhle bavila a většinou kdyby mi třeba neřekli, že jsou židi, tak to nepoznám. Pak teda, když už to řekli, tak mi došlo, že maj ty nosy a že je to vlastně vidět. Pak sem si začla uvědomovat takový ty detaily, jako třeba to vyjadřování je trochu jiný, takový hodně střídmý.

X: Jaká je tedy tvá zkušenost s nimi?

Y: Pozitivní.

X: Máš i negativní?

Y: Nemám.

X: Když jsi zjistila, že osoby, které se s tebou někde baví, jsou Židé, změnilo to nějak tvůj postoj k nim?

Y: Možná sem se o ně jakoby začala víc zajímat, začla sem si všímat těch detailů. Právě to jak mluví, to co říká, o čem mluví vlastně, ale že by to vyloženě změnilo názor jako – joo ted' seš mi sympatickejš, nebo jooo super ted'ka budem kámoši, to ne.

X: Co je ti na Židech sympatické?

Y: Asi to jak jsou chytrý, i když to je možná taky takový generalizování. Že jsou hodně vzdělaný, mi přijde. Pak zase ta jejich kultura, ty jejich zvyky, jsou strašně zajímavý. A oni jsou schopni o tom strašně zajímavě mluvit. Slyšela jsem teda o tom jenom tak povrchně, když sme byli třeba na židovským hřbitově, tak tam o tom mluvili.

X: Co nesympatické?

Y: Možná u takových těch ortodoxních Židů, že ty si jdou vyloženě jakoby prostě furt v tý svojí rovině, neustoupí, nejsou ochotný třeba podle mě ani se bavit s někým, kdo třeba není Žid a vyloženě, že jsou takový hodně uzavřený, ale až moc. Že jsou možná až negativní vůči těm ostatním lidem, že prostě mají tu svojí skupinu, jakoby my sme něco víc, s váma se prostě bavit nebudem.

X: Existuje něco, co by Židé museli udělat, abys na ně svůj názor změnila?

Y: Možná jako celá komunita kdyby najednou začla vyhrožovat, chovali by se jako islamisti, tak asi jo, tak bych ten názor změnila. Ale zase kdyby to byl jenom jeden člověk, tak asi ne.

X: Pokud tedy nemáš žádného přítele nebo známého mezi Židy, myslíš, že kdybys měla, měnilo by to nějak tvůj názor?

Y: Tam asi záleží na tom, kdyby to bylo vyloženě nějaká negativní zkušenost, tak bych si tý negativní věci začala všímat na celý tý skupině. Že bych si říkala – joo on dělá tohleto, tak asi oni budou takový. Tak možná k tomu negativnímu by to trochu šlo, ale nemyslím si, že by to bylo nějak víc ovlivnitelný.

X: Představ si, že bys žila v jednom domě (např. činžovním, panelovém) společně s romskou, židovskou, běloškou a arabskou rodinou. Jak by takové sousedství vypadalo?

Y: Asi zajímavě (smích). Myslím, že asi bysme hodně slyšeli o Romech, že tam by byl furt nějaký brajgl. O Židech bysme třeba neslyšeli vůbec, ty by si žili takovej svůj uzavřenejš život, možná by nás pozdravili, když bysme šli vyzvednout odpadky a potkali se. A s tou českou a slovenskou rodinou, to si dokážu představit, že bysme se po čase i třeba spřátelili. A Arabská rodina bych řekla, že bude asi stejná jako ta židovská, že budou uzavřenější, ale na to jak budou uzavření, tak klidně budou jako hluční jako ti Romové, že prostě si budou udržovat tu svojí skupinu, ale nebudou jakoby na okraji.

X: Měla bys určité obavy nebo očekávání?

Y: Možná bych měla obavy, co se tam bude dít, třeba i oni mezi sebou se budou tolerovat, aby nedocházelo k potyčkám mezi nima. Spíš než já, že bych s nima měla problém, tak spíš mezi těma rodinama.

X: Jak by ty problémy vypadaly?

Y: Možná hádky asi, pak taková neochota vyjít vstříc, když se tam bude jednat o něčem v celým baráku, tak si dokážu představit, že budou proti sobě a nebudou ochotný ustoupit.

X: Myslíš, že by v takovém soužití bylo i něco pozitivního?

Y: Kdyby třeba bych to brala tak, že všichni ty lidi by byli sympatický, příjemný, tak si dokážu představit, že by tam byli nějaký sešlosti, kde bysme tak jako různě probírali ty jejich zvyky a že bysme třeba slavili já nevím chanuku, vánoce, nevím co slaví Arabové, nevím co slaví Romové, ale prostě takový ty oslavy, ale asi by záleželo, jaký ty lidi budou no.

X: Jak bys řešila nastalé problémy?

Y: Myslím, že by asi musela zasahovat policie. Sama asi ne, to bych se asi bála. Jakože vyloženě bych do toho nezasahovala, kdyby se mě to netýkalo. Kdyby se mě to týkalo, tak asi prvně se budu snažit vyřešit to teda za sebe, ale myslím, že bych tam chtěla mít někoho... nějaký zákon a pořádek (smích).

X: Pokud bys v domě žila odmala a rodiny se postupně přistěhovávaly, jak bys reagovala? Byla bys ochotná se z domu stěhovat?

Y: Hmm.. záleželo by, jak by ty problémy eskalovaly, kdybych věděla, že to nemá řešení, tak pro mě je jednodušší se odstěhovat, nechat je ať se tam sežerou třeba, prostě asi ustoupit.

X: Pokud by to bylo naopak, nastěhovala by ses ty, lišila by se nějak tvá reakce?

Y: To asi ne, asi kdybych věděla, že se to nelepší, tak bych to třeba rok, dva to vydržela.. no vlastně asi by to dopadlo stejně, taky bych se odstěhovala.

X: Lišily by se nějak tvá očekávání?

Y: Možná bych očekávala, že mě hned nepřijmou, možná tam budou nějaký konflikty, takže bych třeba byla taková obrněnější vůči tomu, že bych k tomu přistupovala s rezervou, jako joo tady maj problémy, asi bych to vydržela dýl, nebo bych si to tolik nebrala, ale asi by to skončilo úplně stejně.

X: Ve tvém současném domově se vyskytují nějaké problémy?

Y: Asi ne, já jsem se stěhovala loni. Ty lidi.. ja se s nima ani moc nepotkávám, ani o nich moc nevím. Vím, že sousedi ob dvě patra mají dítě, protože tam furt řve, ale to je tak jako jediný, vyloženě problémy nejsou. Dřív když sem bydlela u našich, tak tam asi problémy taky nebyli. Ty tam jsou až teďka a to já neřeším, protože tam nejsem (smích). Ale ty sousedi tam byli přátelský, pomáhali sme si v rámci možností, jako s vyzvedáváním balíků, a tak.

X: Myslíš, že problémy, které si popsala, může dělat i bělošská rodina?

Y: Jo to si dovedu představit. Sousedka u našich si třeba opravuje byt a bere to teda hodně v klidu, že vůbec nebere ohledy na ostatní - já to prostě tak mam a vy se třeba Takže dovedu si představit, že můžou dělat stejný problémy.

X: Myslíš, že řešení těch problémů je pak jiné?

Y: Asi jo, protože k tomu Romovi, bych přistupovala hned od začátku negativně, byla bych protivná, chtěla bych to řešit hned. U bílý rodiny bych to třeba brala opatrně, jo jednou si ujel, hele koukni se na to, jo zkusíme to vyřešit po dobrým. Asi bych k tomu přistupovala jinak.

X: Když si představíš, že bydlíš na koleji nebo sdíleném bytě, jak bys reagovala, kdyby ti do pokoje přistěhovali Židovku? Y: Asi by mi to nevadilo jako vyloženě tam bejt, pak by záleželo, jestli mi je sympatická, jestli najdeme společnou řeč. Asi bych nebyla hned negativní, nebo hned pozitivní vůči ní, spíš by to bylo takový neutrální a postupem času – joo je to fajn holka, tak je mi jedno jestli to je Židovka nebo cikánka. Ale kdyby to byla Židovka, ani bych to nepoznala vlastně.

X: Takže kdyby se přistěhovala cikánka, reakce by byla stejná?

Y: Asi by mi to bylo jedno, spíš bych čekala na to, jaká bude. Když by byla na té koleji, tak bych to brala tak jako, že chce studovat, tak to nebude žádný vyvrhel společnosti. Možná bych byla trochu opatrnější, ale vyloženě negativní, že bych jí nevěřila, to ne.

X: Co kdyby sis měla vybrat?

Y: Židovku. Přece jenom... asi bych jí věřila o něco víc, byla bych vůči ní trochu otevřenější, asi je to spojený s tím, že ty Romy mám prostě generalizovaný.

PŘEDLOŽENÝ ČLÁNEK

X: Co tě na článku zaujalo?

Y: Ten konec, že Romové jsou nesympatický lidem s vysokou školou a naopak Židi, že jsou mnohem víc sympatický, což vlastně sedí k tomu, co jsem říkala. Mě ty Židi vlastně nevdí, kdežto těm Romům prostě moc nevěřím.

X: Ještě něco?

Y: Asi že mi přijde.... že ty Židy lidi tady v Čechách vnímají negativnějc, což jsem myslela, že tak nebude nebo že to tak není.

X: Jak vnímáš to, že v Praze je předsudků nejvíc?

Y: Ono možná Praha je takovej svět sám pro sebe, ale řekla bych, že v Praze budeme mnohem víc otevřenější jakoby těm lidem, takže to je takový zvláštní. Jak jsme takový multikulturní, jak je tady hodně cizinců, tak bych řekla, že budeme otevřenější.

PŘEDLOŽENÍ STUDIE

X: Zde je vidět jak v kterém státu nechtějí sousedit vedle Romů a Židů. My bychom vedle Romů nechtěli bydlet v 56,5% případů, vycházíme tedy v tabulce jako druzí. Vedle Židů bychom nechtěli bydlet v 11,8 % případů, což nás staví na 6 příčku z 9 států. Jaký na to máš názor? Jak to máš procentuálně ty?

Y: Hmm... u těch Židů bych si myslela, že budeme ještě pod Německem, protože když to nebudou žádný ortodoxní, tak ani nepoznáme, že jsou to Židi, když vyloženě nebudou mít vyvěšený svícny a chodit s jarmulkou. Kdežto ty Romy my máme prostě jakoby tak, že jsou to ty hlučný, ty bordeláři, takže je jasný, že tam bude víc lidí, co je nechce mít za sousedy. Já bych to měla třeba 3% a 75-80%.

X: Češi uvádějí, že jsou jim nejsympatičtější právě Češi, jako druzí jsou Slováci, potom Poláci. Židé jsou zhruba uprostřed a Romové a Arabové zabírají poslední příčky. Jak by ta tabulka vypadala u tebe?

Y: Možná ty Číňany bych dala hned za ty Vietnamce, takže taky okolo 20% až 25%. Možná ty Čechy bych nedala na první místo, ale zase nevím, koho bych tam dala (smích), ale asi by to bylo jinak stejný.

X: K Romům jsou nejvyšší nesympatie ve skupině od 30 do 44 let, ale u Židů je nesympatie ve věku od 15 do 29 let 24% a ve skupině od 30 do 44 let se snižuje na 14%, proč myslíš že to tak je?

Y: To ani nevím, možná jakoby, že lidi získají víc informací, že se o to začnou víc zajímat, nebo naopak se o to přestanou zajímat a je jim úplně jedno o jakýho člověka jde, takže je v podstatě jedno s kým se baví, kdo to je. A pak zase až když nemají co dělat v důchodu, tak nad tím začnou víc přemýšlet a jsou jim zase nesympatický (smích).

X: Co se týče vzdělání, čím vyšší je, tím míra nesympatií klesá, alespoň u židovské otázky, co si o tom myslíš?

Y: Možná, že ti lidi, čím víc jsou vzdělanější, tím víc o tom ví a když se o to třeba zajímají, tak třeba zjistí, že ti Židi jsou taky normální lidi, takže k tomu dostanou trochu jiné vztah, že třeba se jim nemusejí bát, že nejsou v nějakém ohrožení jakoby.

X: Myslíš, že na postoje má vliv i životní úroveň jedince?

Y: Asi jo, třeba bych řekla, že ty lidi, který na tom nejsou úplně dobře, tak klidně budou třeba obviňovat ty Židy, právě že jsou bohatý. To má ta společnost taky nějak zažitý, že Židi jsou ty bohatý, co sedí na těch penězích a ovládají svět a nevím co, tak možná že to může mít taky vliv, že jsou takový víc negativní vůči nim.

X: A pokud je člověk na normální úrovni?

Y: Tak mu to asi bude jedno.

X: A co pokud je celý stát v ekonomické krizi?

Y: Asi to bude mít vliv, protože pak začínají silnit takový ty extrémistický skupiny, který si právě budou vyhledávat ty cíle jakoby v těch menšinách, protože ty lidi se pak dají líp ovlivnit, když se vybere nějaká cílová skupina, která za to bude moct, tak se ten dav dá strhnout docela jednoduše.

X: V Čechách je míra nesympatií k Židům 14% a v Praze 27%, proč myslíš, že Praha vychází hůř?

Y: To ani nevím proč, možná bych řekla, že Moraváci jsou takový otevřenější, takže jim je to asi jedno. A třeba tam ty Židy ani tolik nemají, protože si říkám, že ty Židi budou spíš v té Praze, tady je ta židovská čtvrť, takže možná ty Pražáci to víc vnímají, než ti Češi.

X: Ve studii vyšlo najevo, že lidé spokojení se životem mají pozitivnější vztah k Židům. Romové jsou ovšem nesympatičtí těm, kteří říkají, že nejsou se svým životem ani spokojeni ani nespokojeni. Myslíš, že spokojenost hraje roli?

Y: Asi jo, protože vlastně tím, že jsem spokojená, tak nemám potřebu někoho vinit za ten svůj životní stav, nebo ekonomickou situaci nebo tak, že vlastně nemám potřebu to ani vyhledávat, takže je mi vlastně jedno, co je ten člověk zač. Kdežto, když jsem nespokojená, tak asi budu hledat na koho bych to mohla svíst a spíš se přikloním k tomu, že je nemám ráda, protože nevím...

X: Lidé z oblasti dopravy, skladování, pošty a telekomunikace udávají míru nesympatie k Romům 85,7% a hned za nimi s 85,2% jsou lidé z oblasti veřejných, sociálních a ostatních služeb, proč myslíš, že to tak je? Myslíš, že zaměstnání hraje roli?

Y: To je asi pochopitelný, protože bych řekla, že nejvíc přijdou do styku s těma jakoby negativníma Romama. Maj nejvíc negativních zkušeností, v autobusech a tramvajích jsou ožralové, pochybný existence, zas abych to negeneralizovala, ale bude to tak asi. Stejně jako policajti třeba, sociálka, tak většinou choděj do těch problémvejšch rodin, což jsou většinou ty Romové.

X: Lidé z oblasti nemovitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj a IT uvádějí míru nesympatií k Židům v 26,1% a lidé z oblasti zemědělství, myslivosti a lesního hospodářství ve 23,8%, proč myslíš?

Y: Tak zemědělství teda vůbec netuším proč tam je, to je docela překvapivý. U těch nemovitostí to bude spojený s tím, že Židi jsou takový skrblíci, sedí si na těch penezích a nedaj nic zadarmo a budou chtít vydřít, co nejvíc peněz (smích).

X: Pokud lidé udávali, že mají známost nebo přátelství s Romem, udávali k nim také pozitivnější vztah, proč myslíš?

Y: Možná že jakoby jak se dostanou blíž k tomu člověku, tak to začnou vnímat trochu jinak, trochu to přehodnotí, neřekla bych že vyloženě změní názor ze dne na den, ale třeba nezačnou vidět jenom to negativní, třeba jak já mam, že jsou to zloději, tak třeba tohleto se může změnit.

X: Co si myslíš o tom, že jsou v nižším věku ta čísla vyšší?

Y: Tak možná, že je na ně buď vyvíjenej větší tlak nebo jakoby s tím nejsou moc seznámený a berou to co říkaj ty lidi kolem nich, tak že tam bych řekla že to je tím co slyší, ne to co si sami myslí a potom to třeba nějak zjišťujou nebo maj kamarády a ten názor postupně mění.